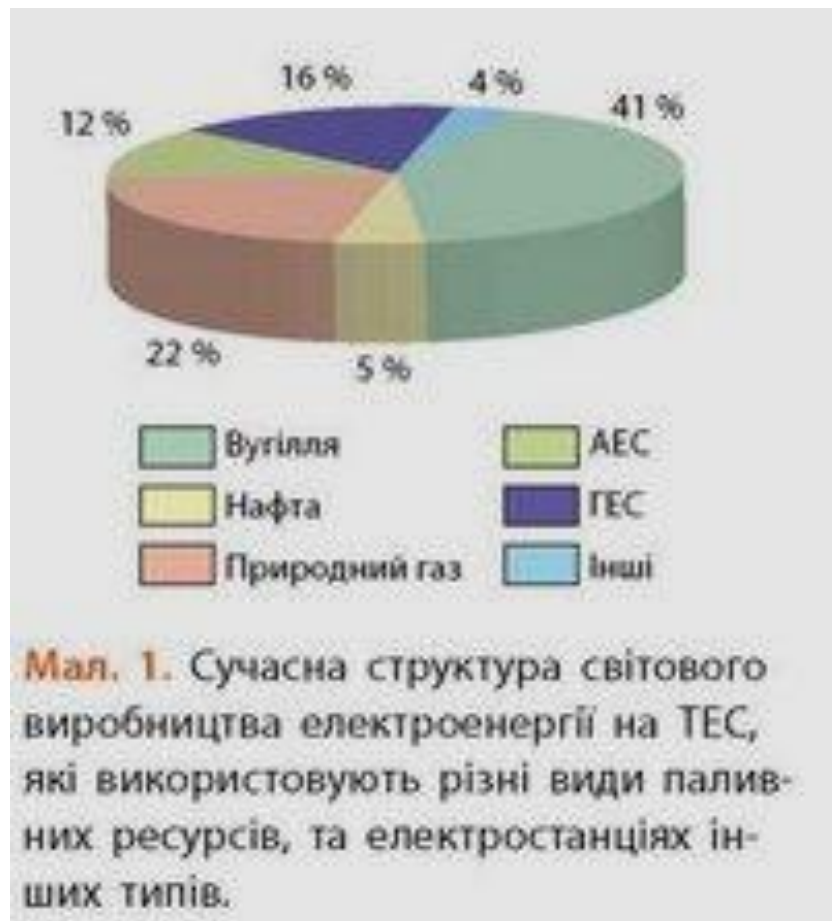
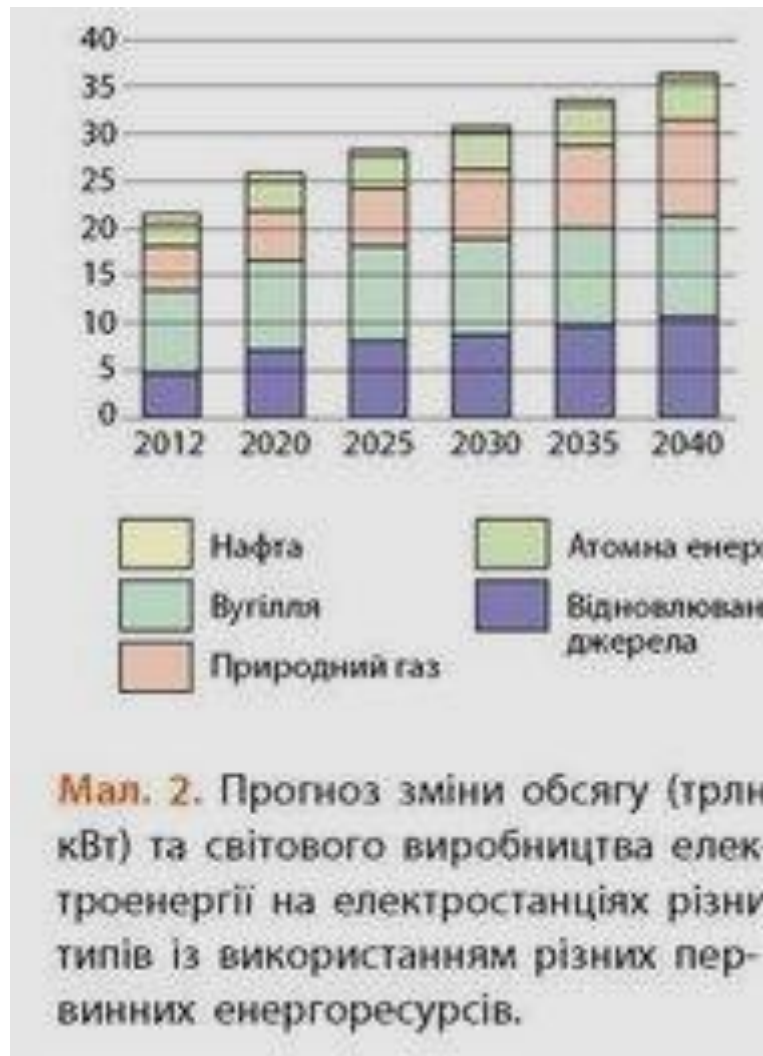

Електроенергетика світу

Специфічною особливістю електроенергетики є те, що електроенергія — це товар, який не може нагромаджуватися для подальшого використання в майбутньому. Тому обсяги виробництва електроенергії щороку зростають. Так, за майже 65-річний період вони збільшилися з 965 млрд кВт • год (у 1950 р.) до 23,5 трлн кВт • год (у 2014 р.), тобто у 24 рази.

Частка електроенергії в загальному обсязі спожитої людством теплової та електричної енергії складає близько 22 %. До цього показника входить уся електрична енергія, вироблена всіма типами електростанцій. Сьогодні основну її частину (68 %) дають станції, які спалюють органічні викопні види палива (мал. 1). Однак їхня частка у виробництві електроенергії зменшилася з початку 1970-х рр. із 75 до 68 %. Помітно зросла питома вага атомної енергетики — із 3 до 12 %, інших відновлюваних ресурсів — з 1 до 4 %. Роль гідроенергетики знизилася до 16 %. У перспективі помітно зросте частка електроенергії, виробленої на основі використання ВДЕ (мал. 2). Найбільш значні зрушення відбулися у структурі споживання видів органічного палива для виробництва електроенергії. Так, різко впала частка мазуту (залишку від нафтопереробки) у генерації електроенергії — із 25 до 5 %. При цьому зросло використання природного газу — із 12 до 22 %, а також традиційного виду палива — вугілля — із 38 до 41 %. Вугілля продовжує залишатися головним ресурсом для виробництва електроенергії у світі.

Найбільші країни-виробники та країни-споживачі електроенергії у світі

Протягом 1950—2014 рр. практично в усіх великих регіонах і країнах світу відбувалося зростання обсягів виробленої електроенергії. Однак цей процес відбувався досить нерівномірно. Уже в 1965 р. США перевищили загальний світовий рівень виробництва електроенергії за 1950 р. Зараз США поступилися світовим лідерством Китаю, який виробив за рік 1,35 трлн кВт • год електроенергії. Зараз ці дві країни разом забезпечують понад 42 % світового обсягу виробництва електроенергії (див. таблицю).

Місце	Країна	1950 р.	Країна	1990 р.	Країна	2014 р.
1	США	408	США	3012	Китай	5650
2	СРСР	91	СРСР	1765	США	4297
3	Велика Британія	67	Японія	857	Індія	1208
4	Канада	55	Китай	621	Росія	1064
5	ФРН	46	Канада	482	Японія	1061
6	Франція	35	Німеччина	452	Канада	615
7	Італія	25	Франція	420	Німеччина	614
8	НДР	20	Велика Британія	319	Бразилія	583
9	Швеція	18	Індія	289	Франція	556
10	Норвегія	18	Бразилія	223	Республіка Корея	518
Світ		950	—	11 800	—	23 537
Перша десятка		82 %	—	72 %	—	69 %

Список країн-лідерів за обсягами споживання електроенергії дуже мало відрізняється від списку країн-лідерів із виробництва. Це пов'язано з тим, що енергія в основному споживається у країнах-виробниках і дуже невелика частка (1,4 %) виробленої електроенергії експортується.

Найбільшими імпортерами електроенергії є США, Італія, Бразилія.

Найвищі показники споживання електроенергії в розрахунку на одну особу характерні для Норвегії — 27 тис. кВт • год. Наступні місця за цим показником посідають Канада, Швеція, США, Фінляндія, Ісландія (понад 10 тис. кВт • год на одну особу). У країнах Африки цей показник становить менш ніж 100 кВт • год на одну особу.

Відмінності у структурі виробництва електроенергії на електростанціях різних типів у країнах світу

У країнах світу використовуються різні типи електростанцій. Так, у Франції нині близько 79,4 % усієї електроенергії виробляється на АЕС, у Норвегії — 95,2 % на ГЕС, а в Монголії — 100 %

на ТЕС. Найвища частка електроенергії, виробленої за рахунок використання альтернативних відновлюваних джерел, характерна для Данії — 40,2 %, Ісландії — 27,3 % (мал. 3).

Мал. 3. Геотермальна електростанція в Ісландії.

Світовими лідерами з виробництва ядерної електроенергії у 2015 р. були США, де працює 100 атомних реакторів, які забезпечують 20 % від виробленої в країні електроенергії. У Франції діє 58 атомних реакторів.

Найбільше у світі електроенергії на ГЕС виробляє Китай, але її частка в електроенергетиці країни становить лише 22,5 %.

Виробництво електроенергії зростає швидше, ніж загальні обсяги видобутку первинних енергоресурсів. Однак якщо найбільша частка у зростанні обсягів виробництва електроенергії відбувається в основному за рахунок збільшення потужності електростанцій, що працюють на газі, то в країнах, що розвиваються, — у результаті будівництва ТЕС на вугіллі, запаси якого в багатьох із них є достатньо великими.

Країни	Частка в загальному обсязі виробленої країною електроенергії, %			
	ТЕС	АЕС	ГЕС	Інші ВДЕ
Україна	48,0	46,3	5,6	0,1
Франція	8,5	79,4	8,5	3,6
Німеччина	60,1	17,9	3,4	18,6
США	67,0	13,7	15,1	4,2
Бразилія	9,8	2,9	80,7	6,6